

Indiai titkaim – 11 – Ahol Horger Antal született

2010 október 22. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

4

Átlag: 4 (1 szavazat)

Mérték

Elhagytuk a Temes (Timis) megyei Buziásf?rd?t. Buszunk még mindig 30-40km/h-s sebességgel száguldott a nagyromán éjszakában India felé. December 14-én, 1993-ban... A következ? település, melyen átutaztunk manapság Sinersig névre hallgat. Évszázadokig Szinerszeg volt a neve. Egy kisközség, ahol 1880-ban 824-en, 1900-ban 924-en míg 1992-ben 591-en éltek.

B? egy évszázada is a lakosság nagy része román nemzetiség? volt, de élt Szinerszegen 230 magyar ember is. Míg utazásunk idején a románok létszáma kerek 500 f? volt, a magyarok már csak 57-en maradtak. Nem tudjuk, mióta lakott a település, a török hódoltság vége felé már éltek Szinerszegen. Bár kis falu, mégis rendelkezik két templommal. Az ortodox a XIX. század közepén, a római katolikus 1904-ben épült. Miután elhagytuk a kis települést, talán fél óra múlva egy kisvárosba érkeztünk. Ez volt Lugos, melyet mostanában Lugojnak hívnak. Temesvártól már 60 km-re jutottunk. Számításaim szerint csekély 7800 km várt még reánk.

A Temes folyó két partján található a ma kb. 44 ezres város. A temes is egy olyan folyó volt valaha a maga 359 km-es hosszával (egyébként a Dunába ömlik) mely Magyarországon eredt és Magyarországon futott bele egy nagyobb folyóba. Mint a Maros, a Tisza a K?rösök és sorolhatnánk még... Mivel ez a fajta földrajzi egység megsz?nt, így id?nként szembesülnünk kell szomszédaink gondatlanságával. Utalhatunk itt a Szamos és a Tisza ciánszennyezésére, vagy a Rába, sógorok általi szennyezésére.

Lugost már 1334-ben (Károly Róbert uralkodott ekkoriban) megemlítik. ?si településr?l van szó. Már a XIV. században menekültek hozzánk bolgárok a törökök el?l, eg yrészük itt telepedett le. Persze a törökök is elfoglalták 1552-ben, bár I. Szulejmán János Zsigmond fejedelemnek adta. (Ekkoriban Erdély részben önálló volt, részben a Török Porta jóindulatától függött).

Azokban a vérzivataros id?kben sokszor gazdát cserélt, majd a törökök eltakarodtával nagyobb számban költöztek be románok és németek. A XVIII. század végét?l telepedtek le zsidók is. Makóról, illetve Nándorfehérvárról. Amikor a Millenium idején bevezették az utcanévtáblákat az utcaneveket Románlugoson magyarul és románul, Németlugoson magyarul és németül tüntették fel. (No, ennyit a magyar intoleranciáról!) 1908-ban kilenc pénzintézete m?ködött, közöttük magyar-német (Délmagyarországi Bank, Lugosi Iparbank, Lugosi Népbank) és román tulajdonosi kör?ek (Poporul, Lugo?ana, Cara?ana, Economia).

Érdekes, hogy a város szülötte, az Olaszországban élő olajmilliárdos, Iosif Constantin Drăgan nem felejtette el, honnan jött. Tévé- és rádiócsatornát, heti- és napilapot, valamint egy magánegyetemet alapított Lugoson. Még azt is elérte, hogy még életében róla nevezzék el a város főterét.

Lugosnak 1880-ban 11 ezer lakosa volt (12% magyar, 43% román, 40% német).

1910-ben majd 20 ezer lakosból 35% magyar, 31% román és ugyanannyi német.

2002-ben viszont a 44 ezer lakos 83%-a román, majdnem 10% magyar és 3% német, de ekkor már élt a városban 2,4% cigány és 1,6% ukrán is.

Lugos magyarországi testvérvárosa Szekszárd.

A városban született 1872-ben a *József Attila* által az irodalmi halhatatlanságba taszított, egyébként kitűnő tudós, *Horger Antal* úr.

Egyébként ő alkotta meg az első magyar nyelvjárási térképet.

A Szegedi Tudományegyetem (ma egy részét JATE-nak, azaz József Attila Tudományegyetemnek hívjuk) professzoraként 1925. március 30-án, hétfőn reggel, a Szegedi Új Nemzedék című lap vasárnapi számában megjelent kritikák hatására, a bölcsészeti kar álláspontjaként feltüntetve magánvéleményét, magához hívatta, és két tanú jelenlétében közölte József Attilával, hogy Tiszta szívvel c. verse miatt az egyetem nem látja szívesen többé hallgatói között.

[Állítólag így zajlott le a beszélgetés:](#)

[„Kérem, József úr – mondja Horger –, ön egy verset írt a Szeged múlt vasárnapi számába. Többek között azt írta, hogy nincs istene, se hazája. És hogy ha kell, eladja magát és embert öl... középiskolai tanár ilyen felfogással nem lehet. Ilyenre nem lehet oktatni a magyar ifjúságot. Ön elvégezheti a bölcsészeti tanulmányokat, de tanári oklevelet, míg én itt leszek, nem fog kapni.](#)
[– De professzor úr, mikor én ezt a verset írtam, már három napja nem ett...](#)

– Kérem (ezt a kérem-et igen élesen dobta közbe, elvágva Attila szavát), a verse megjelent. Csak ennyit akartam önnel közölni.”

De itt született minden idők leghitelesebb Drakulája is, Lugosi Béla 1883-ban.

Lugos városát elhagyva sokáig haladtunk az úton, anélkül, hogy akár kisebb településeket is érintettünk volna. Az els? falu Zséna (ma Jena) volt. A félezer lakosú román falunak 1992-ben 1, azaz egy magyar lakosa volt, míg 2002-ben 8 f?. Mi történhetett? Valószínűleg a közelb?! (talán éppen Lugosról) költözhetett ki egy-két család?

A falu sz?kszavú webes (román nyelv?) megjelenésén csak arról szólnak diszkréten, hogy Zséna els? említése 1285-b?! való.

December 14-én két híres indiai is született. De róluk majd legközelebb.

A Szegedi *Új Nemzedék* c. lap már nem létezik.

József Attila verse pedig így szól:

Nincsen apám, se anyám,
se istenem, se hazám,
se bölcs?m, se szemfed?m,
se csókom, se szeret?m.

Harmadnapja nem eszek,
se sokat, se keveset.

Húsz esztendőm hatalom,
húsz esztendőm eladom.

Hogyha nem kell senkinek,
hát az ördög veszi meg.
Tiszta szívvel betörök,
ha kell, embert is ölök.

Elfognak és felkötnek,
áldott földdel elfödnek
s halált hozó f? terem
gyönyör?szép szívemen.

1925. március

Lugos városának történelméről bővebben itt lehet olvasni:

<http://hu.wikipedia.org/wiki/Lugos#T.C3.B6rt.C3.A9nete>

Horger Antáról:

http://hu.wikipedia.org/wiki/Horger_Antal

Nawesh

Szerző a Flag Polgári Műhely tagja

Ajánló

